NOORD-BRABANDER.

Quid vetat? HORATIUS.

NOMMER 50 'S BOSCH. DINGSDAG, 26 APRIL 1831.

Polen.

WARSCHAU, 12 *April.*

De *Staats-Courant* behelst een legerberigt van den opperveldheer, gedagteekend uit de legerplaats bij Siedcle, van den 10 april, des avonds ten 9 ure: Het verheugt mij, de nationale regering te kunnen berigten, dat de poolsche troepen heden eene [illegible], 3 à 4000 man, onder welke [illegible] officieren van hoogen rang, gevangen genomen en eenige kanonnen veroverd hebben.

— De *Warschausche Courant* meldt het volgende:

« Men zegt, dat, behalve de nog overige afdeelingen der corps van *Geismar* en *Rosen*, van den russischen kant, het corps van den generaal *Pahlen II* en inzonderheid de afdeeling onder den generaal *Siewers* aan dit gevecht deel genomen hebben. De generaal *Prondzynski* voerde zelf onze troepen met de bajonet tegen den vijand aan. Een russisch bataillon heeft de wapens nedergelegd. Het berigt van den opperveldheer meldt niets van eene inneming der stad Siedele; dan daar onze troepen, naar den gewonnen veldslag, in den avond van den 10 Iganie bezetteden, hetwelk slechts eenige wersten van die stad verwijderd is, schijnt het aan geenen twijfel onderhevig, dat in dezen oogenblik de hoofdstad van het Wojewodschap Podlachie reeds in handen der Polen is. De hoofdmagt van den veldmaarschalk *Diebitsch* maakt eene rugwaartsche beweging. De gansche regter oever van de Weichsel tot aan den mond van de Wierpz is vrij, en het russische hoofdkwartier is, zegt men, van Rijki Baranow, aan gene zijde van laatstgemelde rivier, verlegd. Ieder oogenblik ziet men nieuwe groote gebeurtenissen te gemoet. »

— De *Staats-Courant* meldt: « De voorhoede van het Uminskische corps, onder de orders van den generaal *Andrychiewics* is te Wengrow binnengerukt en heeft aldaar aanzienlijke magazijnen en eene menigte gereedschappen en hospitaals goederen gevonden.

Volgens de *Warschausche Courant*, is Wengrow den 9 door de poolsche troepen, na een hardnekkig gevecht met eene afdeeling der russische garde, bezet geworden. Het gansche corps van den generaal *Uminski* zou reeds over de Liwiec getrokken zijn.

Volgens de *Staats Courant*, is te Lemberg de tijding ontvangen, dat in Volhijnie een opstand tegen de Russen is uitgebarsten.

Er zou ook reeds eene afdeeling van den poolschen generaal *Dwernecki* op Volhijnisch grondgebied aangekomen zijn.

Van den 14.

Over het gevecht, hetwelk den 10 dezer, bij Iganie, in de omstreken van Siedcle, plaats had, behelst de staats-courant de volgende bijzonderheden, « De opperbevelhebber was voornemens het russische korps, dat bij Siedcle stond, aan te tasten. Hetzelve was 20,000 man sterk en bestond uit de afdeelingen van *Rosen* en *Geismar* en 11,000 man van het korps van *Pahlen*. Eene kolonne zou ter regter zijde en de andere in het centrum op den grooten weg van Kalutszijn aandringen. De generaal *Prondzynski* voerde de eerste kolonne aan, en begaf zich 's nachts uit de omstreken van Latowicz op weg; het hoofd der kolonne, uit 4 officieren en 16 Mazuren bestaande, stiet in Wodijne op 200 husaren; deze werden aangevallen, verstrooid en 16 daarvan gevangen genomen, die den 11 te Warschau binnen gebragt zijn. De terugtrekkende husaren bragten de tijding van het aanrukken der Polen in de russische legerplaats bij Stoczek, en de Russen zonden eene brigade kavallerie af, ter versterking van de brigade, welke bij Domanice stond. Hier ontwikkelden de Russen, nadat onze troepen aangekomen waren, 3 regementen kavallerie en chargeerden op 4 eskadrons van het 2 regement uhlanen. De luitenant kolonel *Mycielski* liet de Russen tot op ongeveer 50 passen naderende, viel toen met zijne uhlanen op hen aan, drong in hunne linien en dreef ze uiteen. 400 Russen bleven op de plaats, 200 werden krijgsgevangenen gemaakt, en de overigen trokken naar Siedcle terug, terwijl zij een als reserve achter hen staande regement medenamen. Tegen 3 ure kwam de generaal *Prondzynski* voor het russische hoofdkorps aan, hetwelk van Iganie tot Siedcle stond, gedekt door moerassen, struiken en een artillerie-park van 50 stukken zwaar geschut. Onze kolonne bestond uit 8 bataillons infanterie, 4 eskadrons uhlanen, 2 eskadrons Mazuren en 14 stukken geschut, in het geheel 8000 man. Met dezen begon de generaal *Prondzynski* den aanval op den regten vleugel bij Iganie, onder het vreesselijke kanonvuur, hetwelk ons ligt geschut niet krachtdadig beantwoorden kon. De overmagt moest echter ten laatste voor de volharding wijken. Driemaal poogden de Russen met de bajonet hunne positien te behouden; maar ons geschut, hetwelk de majoor *Bohm* tot nabij de tirailleurs aanvoerde, rigtte verwoesting in hunne kolonnes aan. De generaal *Prondzynski* en de luitenant-kolonel *Bomarino* deden te voet aan het hoofd der bataillons den aanval; de uhlanen chargeerden langs de russische batterijen. Onze troepen bleven overwinnaars; 4000 Russen bleven op de plaats, en even zoo veel werden er krijgsgevangen gemaakt. »

Den 11 hebben de Russen alle pontons, welke zij bij Tijrzin, tegen over Krzienice, gemaakt hadden, verbrand. De veldmaarschalk *Diebitsch*, verlaat den oever van de Weichsel en den mond van de Wieprz. Krijgslieden meenen, dat hij zulks met tweederlei oogmerk kan doen, om over den Bug terug te trekken of om zijne krijgsmagt bijeen te trekken, ten einde aan de poolsche armée in het wojowodschap Podlachie slag te leveren, en zich vervolgens met de gardes, waarvan hij afgesneden is, te vereenigen.

Het gerucht der inneming van Siedcle door de poolsche troepen heeft zich niet bevestigd.

— De opperveldheer heeft den 9 uit Wielgolas geschreven dat, ingeval de hoofdstad door de Russen mogt aangevallen worden, hij er op rekent, dat de nationale garde ze dapper zal verdedigen.

In een nader berigt wordt het getal Russen, die den 31 maart en 1 april krijgsgevangen gemaakt zijn, op 10,000 man begroot, terwijl hun gansche verlies in die dagen op 15,000 man gesteld wordt.

Duitschland.

FRANKFORT, 19 *April.*

In het oostenrijksch officieel blad leest men, dat, volgens een berigt van den luitenant-veldmaarschalk baron *Geppert*, den 4 uit Ancona gezonden, het corps oproerlingen, onder bevel van *Sercognani*, dat in de omstreken van Foligno, Spoleto en Perugia tot aan Terni gestaan had, op de aankomst der mobiele colonne van den overste *d'Aspre* te Macerata en Tolentino, uit eengeloopen en geheel verstrooid is. *Sercognani* was verdwenen en, zoo men geloofde, naar Marseille gevlugt. De boeren waren zeer verbitterd tegen de insurgenten; zelfs was het den 31 der vorige maand te Foligno tusschen hen tot dadelijkheden gekomen. De baron *Geppert* had reeds de noodige aanstalten gemaakt voor den terugmarsch der keizerlijke troepen, die dan ook, behalve eene kleine bezetting in Ancona, van Pesaro over Rimini, Forli en Imola tot aan Bologna terug getrokken zijn. Daar de rebellen, die in het gevecht van Rimini gevangen gemaakt zijn, meestendeels gewezen soldaten van den Paus waren, heeft de baron *Geppert* hen naar de depots, door de pauselijke regering daartoe opgerigt, gezonden. Ook heeft hij de wapenen aan de insurgenten ontnomen en als pauselijk eigendom in de citadel van Ancona ter bewaring doen brengen.

Frankrijk.

PARIJS, 20 *April.*

De laatste tijdingen uit Turin, melden dat Z. M. Koning *Karel Felix* op het uiterste ligt; deze Monarch had verzocht om eene tweede reis het heilig sacrament des Oliisels te ontvangen, doch heeft geen teeken van kennis kunnen geven, toen hij bediend werd; daags te vooren heeft hij een lang onderhoud met mgr. den prins *de Carignan* gehad, die, gelijk men weet, de erfgenaam der kroon en de laatste prins uit het koninklijke huis van Savoije is.

— De duitsche dagbladen melden, dat de verbondene contingenten, bestemd om Luxemburg te bezetten, bevel bekomen hebben, om in dat land niet voor in den loop der maand mei aan te komen; te Frankfort wordt van een nieuw congres te Weenen gesproken.

— Laatstleden zondag is de abbé *Gallard* door mgr den aartsbisschop van Parijs, bijgestaan, door de bisschoppen van Soissons en Tempé, tot bisschop van Meaux gewijd.

— Eene koninklijke ordonnantie van den 29 maart, eerst gisteren in het bulletin der wetten geplaatst, schrijft voor, ter uitvoering van de wet van den 6 januarij 1831, de inschrijving van 3,000,000 franken op het grootboek rentende 5 ten honderd en de radiatie eener gelijke somme tegen 3 pCt. van het fonds van schadeloosstelling. Deze renten zullen niet dan openbaar en met concurrentie kunnen verkocht worden.

Belgie.

BRUSSEL, 19 *April.*

Het belgisch bestuur heeft de heeren graaf *Felix de Mérode*, *Hypolitus Vilain XIIII*, abt *de Foere* en *Henri de Broeckère*, alle leden van het congres, naar Londen gezonden, om met prins *Leopold van Saxen-Coburg* te onderhandelen wegens de opdragt der kroon van Belgie aan Zijne Koninklijke Hoogheid; deze deputatie is gister vertrokken en heeft voor haar vertrek, eene lange conferentie, met den minister van buitenlandsche zaken, gehad.

Van den 20.

De zaak van den kolonel *Borremans* is thans voor het geregtshof hangende. Hij is reeds verhoord en toen hij woensdag van het verhoor naar de gevangenis terug gebragt werd, heeft het volk het rijtuig, waarin hij zat, met steenen geworpen, waardoor een der gendarmes, die hem begeleidden, gekwetst is geworden en hij zelve ook geraakt moet zijn. Daarna heeft hij aan den Regent geschreven, dat hij, ten gevolge van het geweld, door het gemeen aan hem gepleegd, de gevangenis niet meer wilde verlaten en zich daaruit alleen zou verdedigen.

Dit heeft ten gevolge gehad, dat de belgische, nationale associatie eene proclamatie heeft uitgevaardigd, om het volk tot een ordelijk gedrag aan te manen.

Van den 21.

De debatten in de zaak van *Borremans* zijn gisteren morgen ten 9 ure hervat geworden. Alle maatregelen waren genomen, om de rust te verzekeren. De geheele burgerwacht was in de wapenen. De beschuldigde was, in weerwil van zijnen brief, met het aanbreken van den dag, naar het geregtshof gebragt geworden. Hij was in de audientie-zaal, door gendarmes omgeven. Eene geheele compagnie der burgerwacht was tusschen het publiek en den beklaagden geplaatst. Gedurende het voorlezen van het requisitoir door den auditeur-generaal, werd de audientie herhaalde malen door het roeren van de trom en het geschreeuw van buiten gestoord. *Borremans* scheen zeer bedaard en zijn gelaat teekende niet de geringste ontroering, toen de auditeur-generaal tot de doodstraf tegen hem concludeerde.

Omstreeks tien ure groeide de menigte rondom het paleis aan; maar talrijke patrouilles deden het plein en de belendende straten ontruimen, terwijl het paleis met burgerwachten omringd bleef.

Heden zullen de pleidooijen ten einde loopen; men denkt echter niet, dat het hof het vonnis onmiddellijk daarna zal vellen.

ANTWERPEN, 16 *April.*

Ons *Journal* maakt heden een besluit van den Regent van den 15 dezer gedagteekend, bekend, waarbij hij, uit aanmerking van hetgeen de ingezetenen dezer stad geleden hebben en hun verligting willende toebrengen, eene som van 60,110 gulden ter beschikking van de regering onzer stad stelt, om aan de slagtoffers van het bombardement, naar evenredigheid hunner schade, te worden uitgedeeld. In dat besluit wordt nog gezegd, dat die schade, volgens het rapport der te dien einde benoemde commissie van onderzoek *f* 459,608 gulden beloopt.

Nederlanden.

'sHERTOGENBOSCH, 25 *April.*

Door Z. M. zijn benoemd tot staatsraden in buitengewonen dienst, de heeren:

J. M. baron *van Tuyll van Serooskerken van Vleuten*, gouverneur van Noord-Holland, en

Mr. F. van de Poll, burgemeester der stad Amsterdam.

— Bij een vroeger door Z. M. genomen rescript is bepaald, dat geene schutters van de mobiele schutterijen, zich, voor eenen minderen tijd dan vier jaren, bij de staande armee vermogen te engageren.

— Men wil, dat, ten gevolge van het besluit van Z. M., waarbij het departement van ontvangsten met dat van financien wordt vereenigd, de drie heeren administrateurs *van Royen*, *Visser* en *Gericke* uit die betrekkingen ontslagen, en nu benoemd zijn tot adviseurs van Z. M., met behoud van hunne traktementen.

— De *Staats-Courant* van zaturdag den 23 dezer, deelt wederom, van wege Z. Exc. den minister van financien, mede, dat het bedrag der inschrijvingen in de negotiatie van 42 millioen, voor zoo verre die op vrijdag den 22 dezer bekend waren, bedroeg *f* 14,385,300; die van heden geeft geene verdere opgave.

— Volgens het *Journal de la Haye*, wordt uit Brussel het volgende gemeld:

Lord *Ponsonby* heeft aan eenen der bankiers dezer stad de verzekering gegeven, dat prins *Leopold* binnen kort aldaar zou aankomen.

— Men verzekert, dat de Regent aan den graaf *de Merode* verklaard heeft, dat binnen den tijd van drie weken de zaken van Belgie *ten genoege van al de partyen* zouden geschikt zijn.

— Van de zijde der Belgen wordt aangekondigd, dat in de daad troepen naar Luxemburg zijn gezonden, en wel de drie bataillons van het 7de regiment, onder bevel van den kolonel *Olivier*, met eene compagnie artillerie, en dat deze troepen door eenige lansiers uit Namen zullen worden gevolgd. Deze troepen moeten deels in Arlon, deels in Bastogne gelegerd worden. De kolonel zal zich in laatstgenoemde plaats vestigen. Volgens de namensche nieuwsbladen zoude een aantal fransche militairen, op het gerucht, dat de Pruissen in aantogt waren, zich uit Givet naar Namen hebben begeven, om Luxemburg te helpen verdedigen.

— Naar het schijnt zijn de belgische grensdorpen vrij sterk bezet, en bevinden zich te Hoogstraten en Turnhout onderscheiden vuurmonden. Een gedeelte dezer troepen is, naar men zegt, naar den kant van Maastricht afgetrokken, werwaarts ook van andere kanten uit Belgie zich troepen schijnen te begeven.

— In een bijvoegsel van het *Algem. Handelsblad* van zaturdag den 23 dezer wordt eene tijding medegedeeld, welke indien dezelve waar is, van het hoogste belang zoude zijn; doch vermits dezelve tot op het afdrukken dezer door geene nadere berigten wordt bevestigd, hebben wij redenen aan de echtheid dezer tijding te twijfelen. Zie hier dezelve:

« Gisteren avond laat ontvingen wij het volgende, als echt beschouwd wordende berigt uit 's Hage: »Heden (22 April) is hier de tijding ontvangen, dat het ministerie in Engeland veranderd is; dat de heer *Peel* zich aan het hoofd bevindt van het nieuwe ministerie, en dat de Reform-Bill des parlements is verworpen.

»Ten aanzien van Luxemburg heeft men goede tijding. Men verzekert namelijk, dat de Belgen afzien of zullen afzien van hunne aanspraak op Luxemburg. »

STATISTIEK.

PROVINCIEN.	PROTESTANTEN.	ROOMSCH-CATHOLIJKEN.	ISRAELIETEN.	NIET GENOEMDE GEZINDHEDEN.	TOTAAL DER BEVOLKING.
Noord-Braband	41,840	305,446	1,476	129	348,891
Gelderland	188,319	118,003	2,748	723	309,793
Noord-Holland	274,211	114,705	24,117	955	413,988
Zuid-Holland	353,852	117,364	7,596	925	479,737
Zeeland	100,747	36,060	454	1	137,262
Utrecht	77,490	53,340	1,484	45	132,359
Vriesland	184,787	18,543	1,555	24	204,909
Overijssel	117,131	59,362	2,231	171	178,895
Groningen	143,198	11,646	2,660		157,504
Drenthe	60,173	2,451	1,172	72	63,868
TOTAAL	1,541,748	836,920	45,493	3,045	2,427,206

TOELICHTINGEN tot het voorstel van den heer WARIN, *ingebragt in het comité generaal, den 7 april 1831.*

EDELMOGENDE HEEREN!

Met schroom waag ik het weder een voorstel aan u edelmogenden te doen. Ik wenschte zoo gaarne, dat wij gezamenlijk meer doen konden tot behoud van ons vaderland, dan wij, gedurende de tegenwoordige zitting gedaan hebben. Ik zag liever, dat voorstellen te dien einde van anderen, dan van mij kwamen. Maar, de ontstentenis daarvan, en daar de toekomst mij al meer en meer schijnt onheil te bedreigen, waag ik dezen nieuwen stap, in de hoop van daardoor aanleiding te geven, dat bekwameren dan ik, door de goedkeuring van u edelmogenden aangemoedigd, ons, met dien spoed, welken de drang der omstandigheden vereischt, en niettemin met behoorlijk beraad, tot duidelijk bepaalde instellingen helpen leiden.

Europa is in gisting. Velerhande verschillende gevoelens, zoo wel staatkundige als godsdienstige, veroorzaken verdeeldheid. Fortuinzoekers stoken het vuur aan; zij hitsen de partijen tegen

elkander op. De gevestigde regeringen trachten rust te herstellen en vrede tusschen de volken te bewaren; maar ik vrees, dat hunne pogingen vergeefs zijn, want indien geen algemeene oorlog uitbarst, verliezen de volksleiders den kans om voordeel te behalen. Heethoofden, in alle partijen, ook verblinde halstarrige lieden, eisschen alles van hunne tegenpartij, terwijl zij zelve niets willen toegeven. Zoo houde ik den algemeenen oorlog voor onvermijdelijk, en onberekenbare rampen hangen ons dan over het hoofd.

In dien stand van zaken is ons lot gedeeltelijk buiten onze magt. Wij kunnen door vreemde legers, hetzij van vijanden of van vrienden, overstroomd worden. Onze vermogens kunnen door hen, hetzij woest, hetzij regelmatig, uitgeput worden; doch voor een groot gedeelte hebben wij ons lot in onze eigene handen.

Indien orde en eendragt bij ons heerschen, zullen wij veel leed kunnen verduren; doch bij gebrek aan orde, ontstaat tweedragt, en daarmede zou zelfs ons volksbestaan kunnen gevaar loopen.

Men zegge mij niet: «Er is immers orde, er is immers eendragt bij ons! wat hebben wij meer te vreezen dan het onvermijdelijke kwaad, dat van buiten komen kan?» — Neen, edelmogende heeren! naar mijne gedachten bestaat die orde niet bij ons, dewelke de bestendigheid van de eendragt, welke thans bij ons heerscht, kan verzekeren. Ik houde onze orde voor lijdelijk, terwijl zij, in zoo gevaarlijke tijden, werkelijk zijn moet.

Ik houde onze orde voor een gevolg van den goedaardigen geest der natie, die, niettegenstaande de bestanddeelen van wanorde, welke er bestaan, eenparig, in alle standen, medewerkt tot eendragtige verdediging van den vaderlandschen grond.

Ik zeg, niettegenstaande de bestanddeelen van wanorde, welke bestaan, en dit moet ik zeggen, edelmogende heeren! want ik zou mij schuldig achten aan pligtverzuim, indien ik langer al zwijgende het naderend gevaar aanzag. Het ligt in den aard der zaak, dat er, ook in ons vaderland, fortuinzoekers zijn, die slechts de gelegenheid afwachten om in troebel water te visschen. Het is bekend, en om dit te vernemen is de vrijheid der drukpers nuttig, dat er ook in ons vaderland, zeer verschillende staatkundige en godsdienstige gevoelens heerschen, en dat het niet aan heethoofden in ieder der partijen ontbreekt.

In zulke omstandigheden moet men niet alleen steunen op de zoo lofwaardige lijdelijke orde. Neen, de regering dient werkzaam te zijn, en al datgene met voortvarendheid te doen, wat, van boven af, orde kan verzekeren. Hiertoe behoort, in de eerste plaats, eene eenvoudige, duidelijke en bepaalde wetgeving. Deze wordt, naar mijn inzien, niet genoeg door de regering bevorderd. U edelmogenden zijn allen, zoowel als ik, in staat uit eigen waarneming te beoordeelen, hoe het daarmede gesteld is. Maar ik heb mij verpligt geacht de aandacht van u edelmogenden hierop te vestigen.

Waartoe dienen de staten-generaal? Waarom zegt artikel 77 der grondwet dat zij het geheele nederlandsche volk vertegenwoordigen, indien zij niet bevoegd — ja verpligt zijn, in omstandigheden gelijk die, welke wij beleven, met bedaarden ernst datgene te vragen en te verkrijgen, wat tegenwoordig (indien ik het wel inzie) nog in staat is ons voor noodlottige verwarring te beveiligen, terwijl het eerlang welligt te laat zijn zoude?

Het ligt in den aard van ons nationaal karakter dat wij gaarne door wetten geregeerd worden, en zeer onderworpen zijn aan hetgeen eene wet ons oplegt. Daarentegen vindt een onbeperkt gezag bij ons minder bijval dan bij eenig ander volk. Wij dienen derhalve er voor te zorgen dat onze wetgeving goed in orde zij, en dat men geene gegronde aanleiding vinde, aan het volk te zeggen, dat onze regering een onbeperkt gezag uitoefent.

Indien wij de leerstelling wilden aannemen dergenen, die beweren, dat, het koningrijk der Nederlanden ontbonden zijnde, de grondwet haar gezag verloren heeft, dan zoude *Willem Frederik* van oranje-nassau niet meer als Koning, volgens de grondwet, over ons regeren, maar zoude weder gebragt zijn in eenen toestand gelijkende naar dien, in welken hij zich bevond, toen hij den 30 november 1813, op den vaderlandschen grond te Scheveningen voet aan wal gezet had. *Willem Frederik* van oranje-nassau stond aan het hoofd van een vrij volk; de prins was gelukkig in het midden van het volk; het volk was dronken van blijdschap rondom den prins; dat zag een ieder; daarmede was een ieder te vreden.

Maar dat was het ook al. Er was toen nog niets bepaald omtrent de betrekkingen tusschen den Prins en het volk; er was nog niets bepaald omtrent hunne wederzijdsche regten en pligten. Sedert dien tijd is herhaaldelijk gewerkt aan het regelen der wederzijdsche regten en pligten van Vorst en volk; er bestaat eene grondwet, welke wij allen, sedert ruim vijftien jaren kennen, en waarvan de sterke en de zwakke zijden ons door ondervinding bekend zijn. Al het goede, hetwelk daarin gelegen is, werkt dagelijks nuttig op den gang der zaken in onze maatschappij; al het gebrekkige kan met gemeen overleg verbeterd worden. Ik acht het gevaarlijk wetten te laten varen, al zijn zij onvolmaakt, en ons terug te brengen tot eenen staat van volslagene onzekerheid. Deze leerstelling is derhalve, naar mijn inzien, onaannemelijk.

Indien wij daarentegen de leerstelling aannemen dergenen, die beweren, dat, zoo lang niet, op de wijze, welke de grondwet bepaald, eene verandering in dezelve is gebragt, derzelfs algeheele inhoud, bij voortduring, eenig en alleen wettig is, dan zijn de protocollen der conferentien te Londen, en de toetreding van den Koning tot dezelve, slechts in zooverre bestendige bepalingen, als de drang der omstandigheden de herstelling van het koningrijk der Nederlanden onmogelijk maken zal. Doch mogt onverhoopt Belgie, hetzij door kracht van wapenen, hetzij door vrijwillige verklaring der gevoelens van een beter deel der natie, dan datgene, hetwelk aldaar tegenwoordig door middel van een schrikbewind heerscht; mogt Belgie, zeg ik, weder onder het gezag van onzen Koning gebragt worden, dan geldt de grondwet, volgens deze leerstelling, boven alle afwijkingen, welke slechts door nood afgeperst zijn; dan wordt het wederkeerig verlangen der beide volken geheel ter zijde gesteld en wij zijn alsnog grondwettig met Belgie vereenigd. Deze leerstelling kan ik evenmin als de eerstgenoemde aannemen.

Naar mijne gedachte, hebben de Belgen het maatschappelijk verdrag tusschen hen en ons, zoo wel als tusschen hen en den Koning, verbroken. In hoeverre de Koning voor zich en voor zijn huis dat verbroken verdrag nog vasthoudt, onderzoek ik niet. Doch, wat ons betreft, wij hebben met genoegen de scheiding aangenomen, en wenschen, hoe eerder hoe liever eene liquidatie van den gemeenschappelijken boedel. Maar de daad der Belgen vermag niet te werken op het verdrag tusschen den Koning en ons, en tusschen ons onderling. Wij blijven, bij voortduring, aan ons verdrag, gehouden; ook zijn wij als een onafhankelijk volk, door de vijf magtigste Mogendheden van Europa, uitdrukkelijk en door alle de overige Mogendheden stilzwijgend erkend, binnen de grenzen, welke ons in het jaar 1790 beperkten; wij bezitten het genot van alle de verbonden en verdragen door ons, onder de verschillende benaming van: republiek der Vereenigde Nederlanden, bataafsche republiek, koningrijk Holland, vorstendom der Vereenigde Nederlanden, en koningrijk der Nederlanden, met buitenlandsche Mogendheden gesloten zijn; en wij erkennen binnen 's lands als onze grondwet, alle die gedeelten der grondwet van 1815, welke niet door den duidelijk gebleken wederzijdschen wil der Belgen en der Noord-Nederlanders, onherroepelijk vernietigd zijn en door het protocol, van den 20 december en volgende protocollen der conferentien te Londen, en door de toetreding van den Koning op den 18 februarij, als onherroepelijk vernietigd zijn. Naar deze leerstelling vormen wij eenen volkomen wettig geconstitueerden staat; *Willem Frederik* van Oranje-Nassau is onze wettige, constitutionele Koning; en alle onze verdere maatschappelijke inrigtingen zijn volkomen wettig.

Maar deze wettigheid neemt geenszins weg, dat de veranderde omstandigheden noodzakelijk maken, dat, hoe eerder hoe liever, die grondwet herzien worde. Zoo als dezelve thans daar ligt, is de grondwet reeds een twistappel geworden. Tot nog toe heeft het verschil van gevoelens omtrent dezelve nog geene tastbaar nadeelige gevolgen gehad; doch wij loopen elk oogenblik gevaar, er de nadeelige gevolgen van te ondervinden.

Zoo lang wij niet, met dadelijk het werk aan te vatten, en het tot een goed einde te brengen, de mogelijkheid zullen hebben afgesneden dat de aanhangers van een der beide stelsels, welke ik voor onaannemelijk houde, hun gevoelen doordrijven, loopen wij gevaar: of wel, dat bij eene geheele hernieuwing van het maatschappelijk verdrag tusschen den Vorst en het volk, het nieuwe verdrag zeer nadeelig voor een van de beide partijen uitvalle; of wel, dat, bij het terugbrengen van Belgie onder de regering van het huis van Oranje Nassau, de vereeniging weder hersteld worde. Buitendien zijn er verscheidene bepalingen in de grondwet, welke herziening vereischen, b. v. het inkomen van de kroon; het tienjarig budget; enz. Verder zijn er bepalingen, welke gevraagd worden. Er dient te worden overwogen en beslist of die vragen gegrond zijn of niet, b. v. de ministeriele verantwoordelijkheid; het regt tot ontbinding der tweede kamer; en de herziening van het verkiezing-stelsel.

Indien deze, en meer andere tedere punten vereffend waren, zoude er, naar mijn inzien, minder aanleiding tot verschil van gevoelens, en, dienvolgens, minder bestanddeelen van wanorde wezen. De regering zoude beter gevestigd zijn, en hare middelen tot handhaving van orde beter doen werken.

Er zijn lieden, namelijk de voorstanders der hier bovengenoemde eerste stelling, die beweren, dat de grondwet met veranderingen in dezelve, daargesteld volgens de voorschriften van het elfde hoofdstuk, thans niet wettig zijn zoude; maar dat alle de stemgeregtigden moeten geraadpleegd worden, om eene wettige grondwet daartestellen. Ik vertrouw, dat u edelmogenden met mij weinig gewigt zullen hechten aan het raadplegen van stemgeregtigden over het al of niet aannemen van eene grondwet.

Wij hebben, gedurende onzen leeftijd, te veel grondwetten zien voordragen en aannemen, om niet te weten dat zulk eene raadpleging slechts eene ijdele vertooning is. De voorgedragene grondwetten worden altoos ingevoerd, maar het komt er op aan of zij geschikt zijn om op den duur genoegen te geven. Wordt, door de ontwerpers daar niet voor gezorgd, of wordt in het vervolg, door de magthebbenden, de grondwet anders toegepast dan de verstandige bedoeling der ontwerpers geweest is, dan zijn de noodlottige gevolgen daarvan aan die ontwerpers, of aan die magthebbenden te wijten.

Indien de Koning, met gemeen overleg van de staten generaal, de onvermijdelijk noodzakelijke veranderingen, en bij die gelegenheid tevens wezenlijke verbeteringen in onze grondwet voordraagt, en die verbeteringen door eene vereenigde vergadering der beide kamers, met verdubbeling der tweede kamer aangenomen worden, dan zullen slechts zeer weinige onzer medeburgers gehoor geven aan de redeneringen diergenen, die zonden willen beweren, dat onze nieuwe grondwet niet wettig ware. Alles hangt er van af, of men den geest der natie gekend heeft, en de grondwet, dien overeenkomstig, heeft ingerigt.

Al mogt mijn voorstel het geluk hebben, bijval bij uedelmogenden te vinden, zoo ligt het toch in den aard van den mensch, dat wij niet alleen eenstemming denken over de middelen, welke wij het geschikts achten tot onze redding, hoezeer wij allen met dezelfde gevoelens voor ons vaderland bezield zijn.

Ik verwacht daarom tegenspraak, en zal gaarne bescheiden antwoorden op wederleggingen, welke mij zullen schijnen, te strekken tot betere bereiking van mijn doel. Doch men vergeve het mij, indien ik vooraf verklaar, dat ik, al gevoelde ik mij daartoe scherpzinnig genoeg, hetwelk ik geenszins doe, dat ik volstrekt ongenegen ben, eenen strijd vol te houden, tegen regtstreeks tegenovergestelde gevoelens, bloot uit liefhebberij, tot redekaveling. Daartoe acht ik onzen tijd veel te kostbaar.

Ik onderwerp mijn voorstel aan het beter oordeel van u edelmogende.

— Men meldt uit Parijs, onder dagteekening van den 17 april het volgende:

De generaal *van der Smissen*, wiens gedrag tijdens de gebeurtenissen, welke den 25 maart ll., te Antwerpen zijn voorgevallen, tot vele valsche uitleggingen aanleiding heeft gegeven, en wiens roem als man van eer en braaf officier altoos onberispelijk geweest is, heeft aan den Regent van Belgie, ter zijner regtvaardiging, den volgenden brief gezonden:

Mijnheer de Regent!

Eenige lasteringen, door sommige officieren van het garnizoen van Antwerpen tegen mij verspreid, welke de van mijnen kant geheel vaderlandslievende gevoelens door de staatkundige driften hebben verbasterd, hebben de al te verblinde gemoederen zoodanig bezig gehouden, dat dit mij heeft doen nadenken, dat ik mij niet in het midden van eene verbitterde bevolking zonder gevaar van mijn leven zou hebben durven vertoonen. Ik vrees den dood niet: de eervolle blessuren en eereteekenen, welke ik op het slagveld gewonnen heb, getuigen zulks genoegzaam; maar niemand zal zich gaarne met blijdschap des harten aan het lot van den ongelukkigen *Gaillard* verlangen bloot te stellen. Intusschen heb ik mij op den 26 maart, op uwe bevelen, naar Brussel begeven, en dáár heb ik mijnen aide de camp naar u gezonden, om u te zeggen, dat ik, onder den waarborg van uw woord, bereid was, om voor u te verschijnen. De volksbeweging, waarvan hij bij u getuige was, toen eene razende menigte er het hoofd van den kolonel *Borremans* kwam vragen, kwam u zelven schrikverwekkend genoeg voor, om mij van uwen kant den raad te doen geworden, om niet in de stad te blijven, en den volgenden dag voegde uwe goedheid daarbij de vergunning, om het commandement van Namen te gaan aanvaarden, zonder door Brussel te komen. Daar familiebetrekkingen en de staat mijner gezondheid mij aan den minister van oorlog verlof hebben doen vragen, om dezen eervollen post van de hand te wijzen, wachtte ik nog op het antwoord, toen ik vernam, dat er bevel gegeven was, om mij in hechtenis te nemen.

De verschrikkelijke ongeregeldheden, waarvan Brussel, Luik en Antwerpen achtereenvolgende het tooneel geweest waren; de tooneelen van plundering en verwoesting, welke onze zaak zoo ongelukkiglijk in de oogen van Europa, hetwelk ons gadeslaat, bevlekt hebben, mij toen geleerd hebbende, tot welke buitensporigheden de geest van partijschap kon gebragt worden, heb ik gemeend in een vreemd land eene vrijplaats te moeten gaan zoeken tegen de volkswoede, bezoldigd en aangespoord door gelukzoekers (*agitateurs*), welke de verachting van alle weldenkende lieden vervolgt. Indien ik, mijnheer de Regent, hier mijne staatkundige geloofsbelijdenis moet afleggen, verklaar ik u ronduit, dat ik tot het groot getal van diegenen behoor, welke van gedachten zijn, dat ons land er verre af is van dat geluk en die rust te genieten, welke het zou kunnen hebben, en aan hetzelve zoo gemakkelijk zou kunnen gegeven worden door middel van eenige staatkundige veranderingen, die door de kracht der zaken zelve onvermijdelijk zijn geworden.

Indien deze beginselen, heimelijk gedeeld door alle eerlijke lieden en de ware vaderlanders, mij de verachting van eene partij moeten berokkenen, ben ik gereed dezelve voor het aanschijn der natie te verkondigen, terwijl ik mij ga plaatsen aan de zijde van mijnen achtenswaardigen vriend *Nypels*, op wien dezelfde beschuldiging rust, wanneer hij voor de regtbanken zal moeten verschijnen. Ik ben noch verrader, noch desertour: mijne vorige daden staan voor mij in; maar, mijnheer de Regent, zoo lang zal ik wachten, dat eene onvermijdelijke verandering in het gevoelen mijner medeburgers, welke men, wat mij betreft, van den regten weg heeft afgeleid, mij het regt zal doen wedervaren, waarop ik aanspraak heb.

Ontvang enz.

Aken, den 6 april 1831.

(*Geteekend*) baron VAN DER SMISSEN, brigade-generaal.

73. *** De R. K. Gemeente te *Haastrecht*, werd den 13 april 1831, in den diepsten rouw gedompeld door het zoo spoedig afsterven van haren ijverigen Herder, den Wel Eerw. Heer *GERARDUS JONKMAN*, in den ouderdom van nagenoeg 43 jaren, sedert bijna 9 jaren, veel geacht R. K. Pastoor, aldaar.

LETTERKUNDIGE AANKONDIGING.

74. *** Bij de *Gebroeders LANGENHUYSEN*, Drukkers en Uitgevers dezer Courant, zijn nog eenige weinige Exemplaren van de volgende Werken te bekomen en zullen aan de *eerste vragers* afgeleverd worden, als:

VOSGIEN, DICTIONNAIRE GEOGRAPHIQUE UNIVERSEL; orné de Sept Cartes Géographiques, d'une Carte des Monnaies Françaises et étrangères; des Pavillons de toutes les Puissances, également coloriés. 3me Edition *f* 2-75.

FELLER, CATÉCHISME PHILOSOPHIQUE, 3 vol. à *f* 2-40.

EPISTELS en EVANGELIEN voor alle Zon- en Feestdagen van het jaar, benevens de Secreta, Collecta en Post Communio, gebonden in bezaan à *f* 1-50.

CLAUS, CATECHISMUS, gebonden in bezaan *f* 1-40.

HISTORIE van het OUD en NIEUW TESTAMENT, gebonden in bezaan, *f* 1-80.

VEREPÆI, LATINÆ GRAMMATICES Etymologia, gebonden in bezaan en met wit papier doorschoten. à *f* 1-30.

GAUTIER, SYNTAXIS ad usum studiosae juventutis, gebonden in bezaan, met wit papier doorschoten, à *f* 1-30.

LE JAY, BIBLIOTHECA RHETORUM à *f* 1-40.

l'HOMOND, ELEMENS de la Grammaire Françoise, carton à 35 Cts.

HISTOIRE SAINTE, suivie d'un abrégé de la Vie de N. S. J. C. par demandes et réponses A. M. D. G. carton à 60 cents.

HISTOIRE ECCLESIASTIQUE, par demande et par réponses A. M. D. G. à 60 cents.

M. TULLII CICERONIS, ORATIONES SELECTAE, groot 8°. Edonit 1824 à *f* 2 50

COUTZEN, PRÆLECTIONES LOGICÆ ET METAPHYSICÆ, 3 vol. in 12° à *f* 2-50.

TRACTATUS DE LOGICA, à 50 cents.

——— DE ETHICA, à 40 cents.

——— DE PHIJSICA, à 50 cents.

——— DE METAPHYSIGA, à 50 cents.

PHILOSOPHIE DE LYON ou INSTITUTIONUM PHILOSOPHORUM CURSUS 3 vol. in 12° à *f* 2-80.

ANALYSIS EPISTOLARUM B. PAULI APOSTOLI, ad usum Seminarii Sylvæ Ducensis, 3 vol. *f* 2-40.

LIEBERMANN, THEOLOGIA MORALIS, 5 vol. in 8°. *f* à 10-00.

EPITOME NOVI TESTAMENTI, GRÆCE, à 70 cents.

ATLAS DER ALTEN WELT, in XVI illuminirten charten, Nach dem besten hulfsmitteln zum gebrauch in gymnasien, gr. 4° *f* 2-50.

PETIT ATLAS DE TOUTES LES PARTIES DU MONDE; contenant les Découvertes des Voyageurs Modernes, et l'état Géographique de 21 cartes, dressées par M. HERISSON, Ingénieur Géographe; précédé d'un précis élémentaire de Géographie moderne des cinq parties du Monde, et de notions sur la Sphère. 5e edition. 4° *f* 7-00.

BEKNOPTE NATUURLIJKE GESCHIEDENIS der zeldzaamste en meest belangrijkste Vogelen, met 136 naauwkeurig naar het leven gekleurde afbeeldingen, door J. HERMANS, jr. *f* 6-00.

BEKENDMAKINGEN.

's BOSCH, bij de *GEBROEDERS LANGENHUYSEN*, drukkers en uitgevers van den *Noord-Brabander*